

42. Pułk Piechoty – formacja zbrojna, której losy zostały związane ze stolicą Podlaskiego

W poniedziałek, 12 lipca, obchodzimy kolejną rocznicę powstania 42. Pułku Piechoty. Formacja wojskowa nierozzerwalnie wpisuje się w historię międzywojennego Białegostoku oraz Jagiellonii.

Historia szlaku bojowego pułku przypomina drogę jaką przeszły Legiony Polskie utworzone przez gen. Jana Henryka Dąbrowskiego we Włoszech pod koniec XVIII. Żołnierze 42. Pułku Piechoty przybyli do stolicy obecnego województwa podlaskiego z „ziemi włoskiej do Polski”. W 1918 r. pułk został sformowany na obszarze Półwyspu Apenińskiej, jako 3. Pułk Strzelców im. Józefa Poniatowskiego.

Następnie jego losy przeniosły go do Francji, gdzie w marcu 1919 r. został przewieziony, poddany reorganizacji i przemianowany na 1. Instrukcyjny Pułk Grenadierów – Wołyżerów, a potem na 13. pułk strzelców polskich. Przeszedł szlak bojowy jako część wojska gen. Józefa Hallera, znaną jako Armia Błękitna z powodu koloru munduru, jaki nosili na sobie polscy żołnierze.

W styczniu 1920 r. oddział znalazł się na obszarze niepodległej od 1918 r. Polski, gdzie zaczął funkcjonować już jako 42. Pułk Piechoty. U progu odrodzonej ojczyzny brał udział w przejmowaniu z rąk niemieckich Pomorza i zaślubin Polski z morzem. Dopiero w 19 marca 1919 r. żołnierze przeszli chrzest bojowy na Podolu, a następnie w składzie 18. Dywizji Piechoty brali udział w wyprawie kijowskiej w wojnie z bolszewikami. Pułk uczestniczył w bitwie pod Mławą. Szlak wojenny zakończył nad rzeką Słucz w rejonie Kowla.

W czasie wojny obronnej 1939 r. walczył w składzie macierzystej 18. Dywizji Piechoty w ramach Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Narew”. Bronił między innymi odcinka „Ostrołęka” i walczył pod Nowogrodem. Rozbity 12 września w bitwie pod Łętownicą.

Od 1922 r. żołnierze 42. Pułku Piechoty stacjonowali w Białymstoku. Przez mieszkańców, którzy cieszyli się z ich obecności byli nazywani „Dziećmi Białegostoku”.

Formacja ta uznawana jest za protoplastę Klubu Jagiellonia Białystok. Dali mu początek żołnierze batalionu zapasowego tego pułku tworząc w 1920 r. sekcję piłki nożnej.

Cezary Rutkowski

